Hem Kurban Hem Akîka İçin Tek Bir Hayvan Kesmenin Hükmü

Hem Kurban Hem Akîka İçin Tek Bir Hayvan Kesmenin Hükmü
Bu konuda âlimler arasında iki görüş vardır:
İlki; bunun geçerli olmayacağı görüşüdür. Bu, Mâlikî ve Şâfiî mezhebinin görüşüdür.
Gerekçeleri: Çünkü bunların herbiri -yani kurban ve akîka- bi-zâtihî maksûd olan ibâdetlerdir. Bundan dolayı biri diğerinin yerine geçemez. Ayrıca bunlardan her birinin diğerinden farklı bir (teşrî') sebebi vardır. Binâen aleyh, biri diğerinin yerine geçemez. Temettu' haccı için kesilen hayvan ile fidye için kesilen hayvanda olduğu gibi.
İkincisi; bunun geçerli olacağı görüşüdür. Bu da Hanefî ve Hanbelî mezhebinin görüşüdür.
Gerekçeleri: Her ikisi ile de kasdolunan şey birdir. O da, hayvan keserek Allah'a yaklaşmaktır. Dolayısıyla biri diğerine dâhil edilebilir. Tıpkı iki rek'at namaz kılan kişinin bu iki rek'atta, hem Tahiyyetu'l-Mescid namazına hem de farz namazın önündeki sünnet namaza niyyet etmesi gibi.
Tercîh edilen görüş:
Görüldüğü gibi ihtilâf kuvvetlidir. Nitekim bu mes'elede dört mezheb iki eşit tarafa ayrılmıştır. Ancak görünen, ilk görüşün doğruya daha yakın olduğudur.
Bunun sebebi ise şudur: İbâdetlerin tedâhul (birbirine dâhil olması) kâidesinin zâbıtı gereğince, bu iki ibâdet, bi-zâtihî kasdolunmamalıdır. Yani bunlardan birisinin, bizâtihi maksûd olmaması gerekir. Ancak bu durumda, tedâhul (ibâdetlerin birbirine dâhil edilmesi) câiz olabilir.
Meselâ, Tahiyyetu'l-Mescid namazı bizâtihî kasdolunan bir namaz değildir. Asıl maksad, namaz kılmadan oturmamandır. Bu yüzden, farz namaz kılınırken mescide giren ve onlarla beraber namaz kılan bir kimseden, ayrıca Tahiyyetu'l-Mescid namazı kılması talep edilmez.
Sünen-i râtibe (farzların önündeki ve ardındaki sünnet namazlar) ise bizâtihî maksûd olan namazlardır. Bundan dolayı, kişinin farz namazı kılması, Tahiyyetu'l-Mescid yerine geçmesine rağmen, sünnet namazın yerine geçmez.
Bu sebeple deriz ki: Kurban ve akîka (tek hayvanda) birbirine dâhil edilemez. Çünkü her biri, bizâtihî maksûd olan ibâdetlerdir. Kurban ve düğün yemeği için tek bir hayvan kesme husûsunda da aynı hüküm geçerlidir. Allah en doğrusunu bilir.
Ahmed el-Halîl *
7 Zilhicce 1441
Çeviren: İlyas Orazgil

* Prof. Dr. Ahmed b. Muhammed el-Halîl Kasîm Üniversitesi Öğretim Üyesi.